

VYTAUTAS MAGNUS
UNIVERSITY

Faculty of Social Sciences

II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE

MODERNIZATION
OF THE EDUCATIONAL
S Y S T E M:
WORLD TRENDS
AND NATIONAL
PECULIARITIES

February
22th, 2019

KAUNAS
Lithuania

ISSUES OF WORLD HISTORY

Буглай Н. М.

Особливості розвитку Євро регіону «Ніса» в закордонній політиці Польщі 342

Петасюк О. І.

Антропоцентричність загальнолюдського та національного
як критеріїв культурного прогресу 345

TOPICAL ISSUES OF SOCIOLOGY

Гвоздецька Б. Г.

Міжетнічна толерантність Галичини та Донбасу 348

Гоян І. М., Федик О. В., Сторожук С. В.

Гендерні виміри соціальної програми модерну 351

Проданюк Ф. М., Гребеннікова Н. В.

Поширення феномену розлучення в сучасному українському суспільстві 354

Зеленкевич Л. П.

Село як компонент соціально-поселенської структури суспільства 357

Кирилюк Н. А.

Контент-аналіз в дослідженні іміджевих комунікацій 359

Kuzmin V. V., Kuzmina M. O.

Social and professional competence of graduates
is the criteria of successful career strategy manufacture 361

Медведєва Ю. Ю.

Уявлення вірян різних конфесій України щодо бідності та багатства
в контексті їх ставлення до модернізації / контрмодернізації
(за результатами емпіричного дослідження) 365

Шікон Н. О.

Суїцидальна поведінка населення у сучасному українському суспільстві:
аналіз статистичних даних 369

Орос О. Б.

Характеристика мобера: соціально-психологічний аналіз 372

Рус-Полтавська А. В.

Актуальні питання дослідження ціннісної проблематики
в сучасних соціально-економічних умовах 374

4. Рыбачук Ю. Самоубийство становиться модным среди молодежи. 2012. – URL: <http://gazeta.comments.ua/?art=1289556041>.
5. Стеценко Г. В Україні бум самогубств: щорічно зводять рахунки з життям 12 тисяч чоловік. – URL: <http://www.bagnet.org/news/ukraine/172427/>.
6. Current Worldwide Suicide Rate. – URL: <http://chartsbin.com/view/prm/>.

Орос О. Б.,

*кандидат соціологічних наук,
старший викладач кафедри психології гуманітарного факультету
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Закарпатська область, Україна*

ХАРАКТЕРИСТИКА МОБЕРА: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Мобінг – це негативна комунікативна дія насильницького характеру суб'єкта (або суб'єктів) мобінгу по відношенню до об'єкта мобінгу (жертви), що триває протягом певного часу (не менше тижня). Явище мобінгу має досить специфічну складну структуру: мобер, жертва, свідки мобінгу. При цьому ряд досліджень підтверджують, що всі учасники процесу мобінгу впливають на його динаміку. Розкрити сутність означеної проблеми можливо тільки аналізуючи особливості всіх учасників мобінгу та механізми їх взаємодії. Проблеми мобінгу як складного соціально-психологічного явища торкалися ряд зарубіжних та вітчизняних науковців: Х.Лейман, Х.Хайнеман, В.П. Ефроінсон, Д. Олвеус, К.Е. Дамбах, Л. Розе-Краснояр, Е. Руланн, Ф. Д. Алзакер, П.К. Сміт, А. Баумгартнер, Г. Гіні, А. Фонці, К. Колодей. О. Корабльова, Ю. Філіппова, О. Качмар та ін.

Аналіз літератури дозволив виділити дві стратегії дослідження мобінгу сучасними науковцями: мобінг на робочому місці та в освітніх установах. На нашу думку, особливо небезпечним це явище постає саме серед дітей, так як дитина ще не володіє достатніми ресурсами, щоб впоратися з негативними наслідками мобінгу та ефективно протистояти їм. При цьому у складну ситуацію, викликану протистоянням ворожих сторін цього процесу, потрапляють всі його учасники, як мобери, так і їх жертви. Важливою умовою розуміння специфіки процесу мобінгу є характеристика так званого організатора цього явища, тобто дитини мобера. Аналіз наукової літератури дозволяє виділити ряд соціально-психологічних характеристик мобера і дозволяє наблизитись до відповіді на питання: «Чому діти стають моберами?».

О.О. Корабльова виділяє наступні причини мобінгу як явища в середовищі школярів підліткового віку, що базуються на: розподілі статусів у

колективі; примітивних реакціях у спілкуванні; успадкованому інстинкту; вікових особливостях розвитку; загальній культурі і моральності тощо [1]. Е. Руланн поряд із особистісними причинами мобінгу підкреслює виключну роль саме соціального середовища, адже поведінка особи у різному соціальному середовищі буде різною [2]. Дослідження Гіні та Менесіні виявило у дітей моберів дефіцит соціально-моральних якостей при відсутності відмінностей між особливостями інтелектуальної сфери у моберів, жертв та незадіяних у цьому процесі дітей. К. Сютон припускає, що для моберів характерним є процес знеособлення жертви та знецінення її болісних переживань і негативних соціальних наслідків [3]. При цьому можна говорити про загострене почуття соціальної справедливості моберів, яка набуває рис деформованості: пріоритетною стає тільки особиста вигода і мобінг стає інструментом встановлення чи відновлення справедливості. Очевидно, що в основі дій мобера лежить саме інструментальна агресія. При цьому періодично може змінюватися об'єкт мобінгу, але наявність жертви для мобера завжди залишається актуальною.

Особистісними характеристиками мобера часто є система комплексів, самозакоханість та патологічне небажання визнавати свою поведінку деструктивною [4]. В більшості випадків конфліктна поведінка оцінюється моберами як бажана, адже вони вбачають в ній можливість домінувати [3]. До особистісних характеристик суб'єкта мобінгу дослідники також відносять високу, але нестабільну самооцінку, яку він відновлює агресивними діями. Проте, низька самооцінка, яка потребує компенсації також може слугувати спусковим механізмом агресивної поведінки [5].

Аналіз літератури та результати наших досліджень [6] дають можливість змодельовати найбільш ймовірний механізм конструювання ситуації через фокус суб'єкта мобінгу: боротьба за соціальний статус у колективі, що постійно ведеться мобером при обмежених соціальних і психічних ресурсах, яка провокується та посилюється часто невинувато завищеною самооцінкою, запускає процес знеособлення жертви, яка сприймається просто як перепона на шляху до цілі. Причому, чим успішніший досвід боротьби, тим більш негативні наслідки не тільки для жертви, але і для мобера. Позитивне підкріплення такого зразка поведінки здатне сприяти виробленню певної стратегії дій, що може призвести до злочинної поведінки у майбутньому.

Література:

1. Корабльова О. О. Причини виникнення мобінгу як соціально-педагогічної проблеми школярів підліткового віку. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2011. № 4. С. 66-69. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2011_4_16

2. Руллан Э. Как остановить травлю в школе: Психология моббинга. М.: Генезис. 2012. 264 с.
3. Malti T., Perren S. Soziale Kompetenz bei Kindern und Jugendlichen. Stuttgart: Kohlhammer, 2008, 280 S.
4. Качмар О.В. Мобінг як різновид психологічного насильства у трудовому колективі. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2016. 14. С. 58-61. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprfc_2016_14_16
5. Батаева Е.В. Моббинг на рабочем месте (междисциплинарные аспекты изучения) // Социологический журнал. 2016. Том 22. № 3. С. 49–66. DOI: 10.19181/socjour.2016.22.3.4587
6. Орос О. Б. Агресивна та насильницька поведінка серед дітей підліткового віку. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. 2018. № 2. С. 90-96. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_soc_2018_2_14

Рус-Полтавська А. В.,

*аспірант кафедри соціології факультету соціології та управління
Запорізький національний інститут
м. Запоріжжя, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІННІСНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Генезис досліджень ціннісної проблематики в соціології бере свій початок з І. Канта. Дослідженню системи цінності, її структури і функцій присвячено безліч вітчизняних та зарубіжних наукових робіт та авторських методологій. Ціннісну проблематику досліджували такі класики соціології, як М. Вебер, Е. Дюркгейм, Г. Ріккерт, Т. Парсонс, П. Сорокін, Р. Інглхарт, М. Рокіч, Ш. Шварц. А також відомі сучасні автори В. С. Бакіров, Є. Головаха, Н. Паніна, А. О. Ручка, С. А. Макеев, Л. Г. Сокурянська, Д. О. Леонтєв та багато інших. Але враховуючи швидкоплинність соціальних змін та кризи системи цінностей в суспільстві, означені роботи лише частково дають нам відповіді на питання щодо змістовної частини ціннісних пріоритетів з урахуванням конкретної ситуації, впливу системи цінностей на результативність людської діяльності, про ієрархію цінностей особистості та суспільства в цілому з точки зору хронотопу [5] та ін. Тому дослідження цінностей є основним та постійним питанням сучасної соціологічної науки.

Соціальна сфера діяльності відноситься до однієї з найскладніших галузей наукових досліджень з причини високого ступеня непередбачуваності